

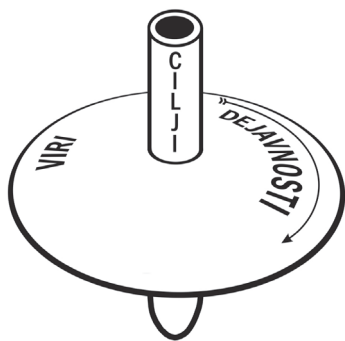
Dr. Dimitrij Beuermann, Zavod RS za šolstvo

VSAKO ZGODBO JE TREBA POVEDATI DVAKRAT

Osvetlitev povezave med viri in cilji na primeru glasbenega izobraževanja

UVOD

V članku bomo obravnavali medsebojna razmerja med področji virov, dejavnosti in ciljev in si pri tem obilno pomagali z likovnimi sredstvi. Model razmišljanja v podobi vrtavke, poimenovane tudi »Nazaj k naravi« (Beuermann, 2011: 116), bomo uporabili na primeru glasbe, umetnostne smeri, ki je z likovnostjo umeščena v učne načrte večine svetovnih izobraževalnih sistemov.

Slika 1: Vrtavka virov, dejavnosti in ciljev: »Nazaj k naravi« (lastni vir)

Samo na kratko osvežimo: vse oprijemljive, stvarne reči poimenujmo *viri*, vse miselno, čustveno oziroma nasploh duhovno iz t. i. »višjih sfer« človekovega bivanja poimenujmo *cilji*, z imenom *dejavnosti* pa označimo vse tisto, kar s pomočjo energije lahko zavrti vse mogoče vire (ali cilje) in jih v gibanju poveže s cilji (ali viri).

Pri opisu treh temeljnih področij si bomo v nadaljevanju pomagali z analizo poučevanja glasbenih inštrumentov; od začetkov v malih glasbenih šolah prek poklicnih odločitev na umetniških gimnazijah pa tja do izkušenj mojstrov glasbenikov, ki obvladujejo svoj inštrument v vsej popolnosti.

VIRI

Med »vire« lahko umestimo predvsem tiste stvari, ki se preverjajo pri vpisu šole v razvid izvajalcev javnoveljavnih programov,¹ torej stvari, ki so kar najbolj otipljive in oprijemljive narave. Prostori in oprema (število učilnic, velikost, število sedežev, učna sredstva, lokacija prostora

itd.), reference učiteljev (ime in priimek, zaključena šola, dosežena izobrazba oz. strokovni naslov, poklic, strokovni izpit, vrsta delovnih izkušenj, dopolnilna znanja, število let delovne dobe, v šolstvu in zunaj njega, potrdilo o pedagoško-andragoški izobrazbi, če ta ni pridobljena s študijskim programom itd.), vpisani učenci po posameznih predmetih in priporočljivi starosti učencev, vsebinah letnih učnih načrtov, sprotne učne priprave, načrtovane učne oblike in sredstva itd.

Pomembno je vedeti, da so vsi navedeni »viri« nekoč predstavljali cilje; diploma učitelja, na primer, predstavlja materialni izraz nekdanjih poklicnih ciljev, ki je postal vir za doseganje novih ciljev. Čas namreč teče in nekdanji cilji se izoblikujejo, pridobijo vedno bolj nespremenljivo podobo, postanejo splošno uporabni in primerni za standardno obravnavo ... Za opisovanje virov so najbolj primerni samostalniki.

DEJAVNOSTI

V učnih načrtih programa glasba na glasbenih šolah so navedene naslednje »dejavnosti«: učenci igrajo na inštrumente, oblikujejo zvok, izvajajo in interpretirajo primere iz glasbene literature, skupinsko muzicirajo, ustvarjajo glasbo in uporabljajo učno tehnologijo, spoznavajo, ocenjujejo in vrednotijo glasbo, solfedžirajo in poslušajo glasbo (Kuret et al., 2003). Vsaka izmed dejavnosti je še natančneje opisana v posameznih obdobjih šolanja in spet nas ne more prese- netiti, da njihova težavnost sčasoma narašča.

Za opisovanje dejavnosti so – pričakovano – najbolj primerni glagoli.

CILJI

»Cilji« glasbenega izobraževanja na umetniških gimnazijah so predvsem naslednji (Glasba, 2007): obvladovanje izvajalske tehnike in izraznih značilnosti glasu oziroma inštrumenta ter prikaz glasbenih sposobnosti: glasbeno pomnjenje, slušne predstave, zbranost, harmonsko občutje, čut za obliko in strukturo, smisel za skladnost in slogovne značilnosti ter nasploh prikaz poustvarjalnih umetniških sposobnosti. Ti cilji spadajo v samo osrčje glasbeniških znanj in spretnosti: gre za oblikovanje zvoka, ki omogoča komunikacijo glasbenih vsebin: učenci oziroma dijaki s

¹ Vpis v razvid: http://www.mizs.gov.si/si/storitve/izobrazevanje/vpis_v_razvid_izvajalcev_javno_veljavnih_programov_na_podrocju_vzgoje_in_izobrazevanja/ (dostop: 13. 5. 2013).

svojo glasbeno izvedbo oživijo skladbe iz glasbene literature, ki sicer, same po sebi, zapisane v notnih zvezkih, predstavljajo vire. V dobro prihodnjih glasbenih rodov si je treba zastaviti za cilj tudi odkrivanje in razvijanje glasbene in plesne nadarjenosti otrok ter, ne nazadnje, skrbeti za zadovoljstvo učencev in staršev (kajti obiskovanje glasbene šole ni obvezno in zadovoljstvo z njeno storitvijo je zato nadvse pomembna stvar).

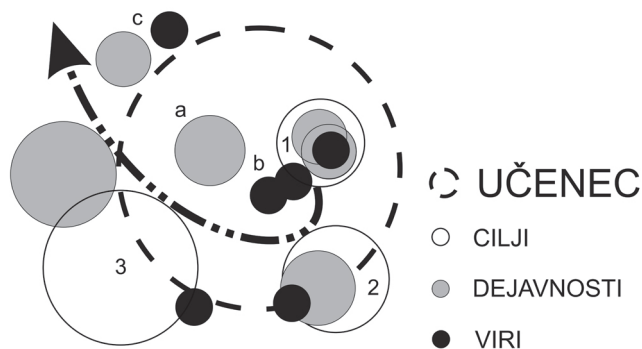
Narava ciljev je izmuzljiva, zato nekateri pravijo, da je bolje imeti vrabca v roki (vir) kot goloba na strehi (cilj) ... Prav zato je treba cilje kar najbolj natančno opisati s celo verigo samostalnikov in glagolov (ki izvirajo iz virov in dejavnosti), pri tem je pomemben tudi čim bolj natančen vrstni red. Cilje je dobro zapisati na papir – metoda papirja in svinčnika njihovi ubežnosti podeli nekaj zemeljskega pridiha – če se o ciljeh pogovarjamo, pravijo modri, si misli vsak svoje, če so stvari zapisane, pa imamo vsi isto pred sabo.

Pri opisu ciljev začnemo kar s cilji (in določimo, kaj pravzaprav želimo doseči), nadaljujemo s kazalniki (ti predstavljajo – po naši najboljši presoji – nujne sestavine uspešno doseženega cilja), njim nato sledijo kriteriji (z njimi uvedemo merilo za merjenje količine), s katerimi postavimo mejo, kjer se pojavi in nato povečuje zadovoljstvo z uspehi, in prav tu se nahaja prva priložnost za vpeljavo pridevnikov. V okviru opisa ciljev velja pridati še opis metod, ki so bile potrebne pri naših prizadevanjih, pomemben pa je tudi čas, ki nam je na voljo. Vse naštetost je mogoče opisati s kratico oz. akronimom SIDRO: cilji in hkrati kazalniki naj bodo specifični, izmerljivi, dosegljivi, realistični in omejeni s časom. Specifični, da vemo, za kaj gre, izmerljivi, da znamo oceniti naš napredek, dosegljivi, da si ne bi zidali gradov v oblakih, realistični, da si po poti zob ne polomimo in komolcev ne obrusimo, pa tudi omejeni s časom ... da predolgo ne traja ...

CILJI, DEJAVNOSTI IN VIRI V GLASBI

Izjemno pomembno je poudariti stalno prekrivanje ciljev, dejavnosti in virov, ki je nujno potrebno za uspeh učenca na glasbenem področju: to dejstvo vzpostavlja glasbo kot najbolj celotno dejavnost v okviru celote človekovega bivanja. Vsak glasbenik potrebuje svoj inštrument (ali dober glas), tega mora obvladovati s svojimi glasbenimi dejavnostmi; nato se šele zasliši glasba, ki prenese svoje sporočilo poslušalcem – veselo, žalostno ali borbeno ..., kakor že priložnost narekuje. Če se ta tri področja ne prekrivajo, nastanejo težave: znan je pregovor »Dobro poješ, a imaš slab glas« ali zbadljivka, da je »violiste mnogokrat mogoče opaziti v družbi z glasbeniki.«²

Medsebojne povezanosti ciljev, dejavnosti in virov v glasbenem izobraževanju zdaj ponazorimo na sliki 2.

Slika 2: Učenec glasbene šole ter njegovi cilji, dejavnosti in viri (lastni vir)

- Učenec oziroma obseg njegovih znanj, sposobnosti, glasbene nadarjenosti, interesov, navad, značilnosti njegovega kulturnega okolja, morebitne pomoči staršev glasbenikov itd. je na sliki 2 označen s črtkanim krogom.
- Cilji so označeni s tremi krogi različnih velikosti, ki predstavljajo povečevanje zahtevnosti v posameznih razredih. Na samem začetku izobraževanja so trdno umeščeni v »obseg učenca« – to nam zagotavlja opravljeni sprejemni preizkus za vpis na glasbeno šolo. V naslednjih letih pa se zahteve učnega načrta navadno dotaknejo meja zmoglosti učencev, kar se kaže v postopnem zmanjševanju njihovega števila po posameznih razredih glasbene šole.
- Dejavnosti so označene s sivimi krogi in pomembna naloga sprejemnega preizkusa je preveriti sposobnosti učenca za izvajanje vseh vrst učnih dejavnosti, ki jih ponuja glasbeno izobraževanje. Te so na začetku lahke, enostavne oziroma dostopne, pozneje pa je za uspešno delo na glasbenem področju poleg obvladovanja vedno težjih nalog pomembna tudi vedno večja količina vloženega dela in časa – znan glasbeniški izrek opozarja, da je uspešen glasbenik sestavljen iz desetih odstotkov nadarjenosti in devetdesetih odstotkov vloženega dela: sivi krogi dejavnosti so po obsegu torej vedno večji, a brez črnih krogov, ki označujejo vire, seveda ne gre.
- Viri v glasbenem izobraževanju so mnogoteri: omenili smo že stavbo glasbene šole z ustreznim številom razredov, glasbenih inštrumentov in druge potrebne opreme, knjižnice notnega gradiva in strokovne usposobljenosti učiteljev ..., kot zahteva vpis v razvid. Zdaj predpostavimo, da je z njim vse v redu, in v nadaljevanju našega razmisleka se bodo »viri« nanašali samo na tiste glasbene sposobnosti učenca, ki omogočajo uspešno delo na glasbeni šoli.

² Pripomniti velja, da bo ta zbadljivka počasi našla svoje mesto v glasbeni zgodovini: zadnja prenova učnih načrtov v glasbenih šolah je razširila leta šolanja pri violi na celotno, osemletno obdobje šolanja glasbene šole (Beuermann et al., 2013).

- S številko 1 je na sliki 2 opisan vstop učenca v glasbeno šolo: sprejemni preizkus je že potrdil, da njegova glasbena nadarjenost (oziroma motorični razvoj, ki spada med vire, kot smo že postavili) omogoča obvladovanje učnih dejavnosti, kar obeta doseganje predvidenih ciljev in nalog vzgoje in izobraževanja v glasbeni šoli. Zaradi velike pomembnosti so zapisani kar v zakonu (Zakon o glasbenih šolah, 2006) in prvih pet je tesno povezanih z elementi glasbene stroke, drugih pet pa je splošnih, lahko bi rekli občečloveško razvojnih ...:
 - odkrivanje in razvijanje glasbene in plesne nadarjenosti,
 - sooblikovanje osebnosti in načrtno izboljševanje glasbene izobraženosti prebivalstva,
 - doseganje ustreznega znanja in pridobivanje izkušenj za začetek delovanja v ljubiteljskih instrumentalnih ansamblih, orkestrih, pevskih zborih ter plesnih skupinah,
 - pridobivanje znanja za nadaljnje glasbeno in plesno izobraževanje,
 - omogočanje umetniškega doživljanja in izražanja,
 - omogočanje osebnostnega razvoja učencev v skladu z njihovimi sposobnostmi in zakonitostmi razvoja,
 - vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije,
 - vzgajanje za medsebojno strpnost, spoštovanje drugačnosti in sodelovanje z drugimi,
 - skrb za prenos nacionalne in občečloveške dediščine in razvijanje nacionalne zavesti,
 - vzgajanje za multikulturno družbo, hkrati pa razvijanje in ohranjanje lastne kulturne in naravne dediščine.
- Na poti med številko 1 in 2 se zahteve učnega načrta povečujejo; v povprečju se težišče glasbenega izobraževanja v tem času pomika proti drugi peterici ciljev Zakona o glasbenih šolah. Oziroma povedano z drugimi besedami: tudi tisti učenci, ki ne bodo postali poklicni glasbeniki, lahko s kar največjim notranjim veseljem uspešno sodelujejo v glasbenih skupinah, dosegajo skupne cilje v orkestrih ali se seznanjajo s kulturnimi vsebinami glasbe iz bližnjih in daljnih dežel.
- S številko 2 je na sliki 2 označena mejna točka, kjer glasbena ali plesna nadarjenost komajda še omogoča doseganje prvih petih ciljev in nalog in tudi kakovost ali količina dejavnosti (to zadnje mnogokrat pomeni predvsem čas, ki ga učenec lahko ali ga je pripravljen vložiti v svoje glasbeno izobraževanje) praviloma ne zadošča več. Tukaj, ali najpozneje na področju, označenem s številko 3, se razklene stik med prvimi petimi cilji in nalogami glasbenega izobraževanja in učenci (skupaj s starši) se takrat najbrž odločijo za zaključek svojega formalnega glasbenega izobraževanja. Toda še vedno,

tedaj ali kadar koli pozneje, glasba izpolnjuje drugo peterico ciljev in nalog glasbenega izobraževanja iz Zakona o glasbenih šolah in mnogi že bivši učenci glasbenih šol še naprej sodelujejo v glasbenih skupinah ali šolskih orkestrih. Če rečemo na kratko: glasba takrat preneha biti cilj in postane sredstvo za doseganje drugih pomembnih stvari in najbolje storimo, če na tem mestu navedemo kar Platonov razmislek o glasbi (Platon, 1995: 85–86): *»Zato torej, dragi Glavkon, je vzgoja, ki jo daje glasba, tako pomembna; pri njej namreč prodreta najgloblje v dušo ritem in harmonija, jo najmočnejše prevzameta in naučita človeka plemenitega vedenja: tako postane plemenit vsakdo, ki je pravilno vzgojen, kakor velja nasprotno za vsakogar, ki ni tako vzgojen. In nadalje: ker napake in slabosti pri umetnini, kakor v naravi, najbolje spozna tisti, ki je v glasbi pravilno vzgojen, in ker – iz upravičene nevolje nad njimi – z veseljem hvali lepo, sprejme to v svojo dušo in se s tem hrani ter tako postane lep in blag, nujno vse grdo graja in sovraži že od zgodnje mladosti dalje, še preden lahko razume vzrok za to. Ko se mu zbudi razum, ga z veseljem pozdravi in zaradi notranje sorodnosti najbolje spozna tisti, ki je tako vzgojen.«*

Za poklicne glasbenike pa je nujno potrebno popolno prekrivanje med viri, dejavnostmi in cilji; ta stik bodo morali obvladovati celo obdobje šolanja in nato še celo življenje, glasba bo zanje vedno predstavljala cilj.

PRESOJA USPEŠNOSTI V GLASBI (IN TUDI NASPLOH)

Še eno trditev lahko postavimo: povezava virov, dejavnosti in ciljev je pri glasbi tako močna, tesna in nasploh nujna, da za opis podobe uspešne celote niti ni potrebno prikazati in opisati vseh sestavnih delov. Zato so v učnih načrtih glasbenih šol standardi in minimalni standardi znanja zapisani samo v obliki učne snovi, torej skladb, ki jih mora učenec zaigrati v posameznih razredih glasbene šole. Pravilna izraba učenčevih glasbenih nadarjenosti in usposobljenosti ter izvedba glasbenih dejavnosti (vaja, vaja in še enkrat vaja ...) se lahko ob uspešni glasbeni izvedbi razume kar sama po sebi. Pa tudi če, na primer, poslušamo koncert slavnega pianista, se nam ni treba spraševati o podrobnostih njegove umetniške poti; takoj in nezmotljivo vemo, da so se, na ta ali oni potreben način, sestavni deli pač zložili v celoto; ta se zdaj dobro sliši in se nas dotakne s svojim sporočilom ... In to je vse, kar nas na koncertu (ali letnem izpitu) sploh zanima.

Iz zapisanega neposredno izhaja še eno zanimivo dejstvo. Glasbenim strokovnjakom, ki v glasbenih šolah v poskusu preverjajo uspešnost doseganja izobrazbenih standardov, ni treba primerjati rezultatov šole (torej eksperimentalne skupine, bi rekli po znanstveno) še z rezultati javne glasbene šole ali skupine šol (torej kontrolne skupine).

Vse potrebno za presojo uspešnosti se namreč sliši in vidi povsem neposredno in presojevalci nezmotljivo vedo, slišijo, pa tudi vidijo pravkar opisani stik med cilji, dejavnostmi in viri. Dodatna presoja uspešnosti kontrolne skupine ne bi prinesla nobenih pomembnih novih spoznanj.

Naš razmislek o glasbenih šolah sklenimo s položajem črk a, b in c, s katerimi so na sliki 2 opisani primeri, ko učenec verjetno sploh ne zaide na glasbeno šolo ali pa je učenec te šole le zelo kratko obdobje.

NARAVNI RED IN ZAPOREDJE DOGODKOV

Naravna zaporedja v našem življenju gredo takole: najprej so viri, zatem morda pridejo dejavnosti in na koncu se pojavijo doseženi cilji. Če bi človek ali (druge) naravne nesreče ne posegali v svet, bi se ustvaril dokaj stabilen in v splošnem nespremenljiv življenjski prostor. Vsaka rastlinska ali živalska vrsta si namreč ustvari svojo nišo v verigah in piramidah življenja in spremembe se dogajajo na moč počasi, če sploh. A vendar se vedno pojavijo vsaj naključne mutacije živali in rastlin, ki na novo premešajo karte življenjskih priložnosti. Tista vrsta, ki po mutaciji ne zmore vzdrževati prekrivanja svojih novih sposobnosti, a tudi novih omejitev, z naravnim redom stvari, izumre, tista, ki je zadela glavno nagrado na veliki razvojni loteriji, pa zmaguje v svojem okolju in zato zavzame več (boljšega) življenjskega prostora. Darwin bi vedel o tem povedati še mnogo več, še posebej o vrsti, ki se je s svojim razvojem zavihtela na sam vrh živalske piramide, izgubila večino naravnih sovražnikov, toda njihove poprejšnje naloge opravlja zdaj kar sama, z vojnami in samouničevanjem.

Naravni red stvari najdemo, na primer, tudi v izjavah, kakršno najdemo v nedavnem opisu delovanja znane glasbene skupine: *»Naš ansambel je ene vrste fenomen. Nikdar nismo sklenili nobenega trdnega dogovora: zdaj bomo pa delali. Nikoli nismo sklenili, še manj, pisni dogovor, pogodbo ali kaj podobnega, zdaj bomo pa delali. Nikoli si nismo postavljali nekih ciljev. Samo delali smo. Vse sproti je letelo skup. Vse sproti je nastajalo.«* (Bergant, 2011). Tak je naravni razvoj stvari.

Na šolah se naravnemu poteku stvari še najbolj približajo majhne, podružnične oziroma vaše šole, kjer so v razredih združeni otroci različnih starosti (kot je to seveda navada v družinah) in učiteljica, ki v dopoldanskem času otrokom nadomešča mamo.

Kakšna pa je druga pot, se povprašajmo. V zahodnih deželah smo že navajeni, s podobo ciljev v očeh ali mislih, izbirati tiste dejavnosti, ki bodo pripeljale do preoblikovanja materije oziroma virov nasploh. Slika, ideja, zamisel, sposobnost vizualizacije, na primer lovske strategije, kjer se ljudje povežejo v skupino in z združenimi močmi ulovijo sicer močnejšega mamuta, je kar najbolj značilna za človeka. Prav njej se lahko zahvalimo za nekdanji nesluteni razvoj tehnike in tehnologije; ta je omogočil sprehode po Luni, gradnjo atomske bombe, pa tudi spoznanje, da samo še finančniki poznajo pravo zgodovino narodov.

V zadnji veliki slovenski šolski prenovi, vpeljavi desetletke, je bilo težišče načrtovanja in šolskega dela nasploh od virov (vsebinsko načrtovanje in časovna razporeditev učne snovi – ČRUS) premaknjeno k ciljnemu načrtovanju. Po kapitalistično smo si rekli: cilji so določeni, avtonomija izbire med razpoložljivimi dejavnostmi pa nam omogoča, da jih dosežemo; kot komu drago. Toda, kot smo že ugotavljali, sami cilji le težko preživijo, če povezava z viri (prek dejavnosti, seveda) ni jasna in trdno umeščena v prostor in čas.

CILJNO NAČRTOVANJE

V nadaljevanju preglejmo medsebojno razporeditev in povezanost ciljev. Izkušnja nam pravi, da je dobro izhajati iz visokih ciljev in velikih izzivov; pri opisu tega pravila naj nas zabava naslednja znana poučna zgodba, s katero bomo zastavili drugo smer in potek razmišljanja:

Nastopajoči: učitelj, učenci, stekleni vrč, preostali rekviziti so skriti pod pultom.

Učitelj vzame vrč in ga napolni z velikimi kamni ter nato vpraša učence, ali je vrč poln. Večina jih pravi, da je. Zatem učitelj uporabi manjše kamne, ti se namestijo med velikimi kamni. Na isto vprašanje komaj kdo od učencev še odgovori, da je vrč poln. In res učitelj nato uporabi mivko, ki zapolni vse vmesne prostore v vrču, število učencev, prepričanih da je vrč poln, spet naraste. Zgodba se bliža koncu, ko učitelj v vrč nalije še nekaj kozarcev vode: nejevernih Tomažev ni več, vrč je resnično poln do samega roba. In nauk te zgodbe? Če v vrč ne položiš najprej največjih kamnov, jih pozneje sploh ne boš več mogel spraviti noter.

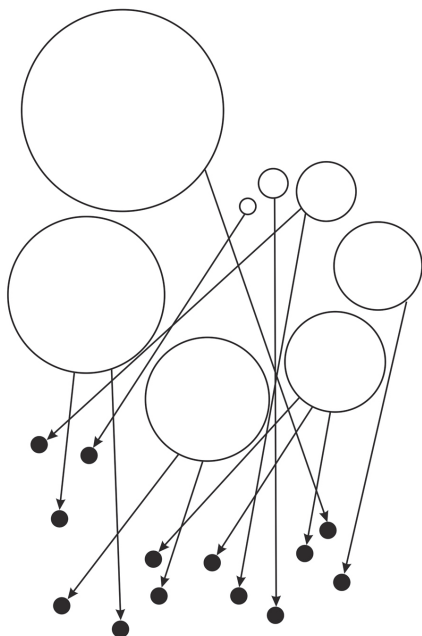
Uspešnost zgodbe o ciljih je povzdignila zahodni svet na tron tehnoloških prednosti, toda obe zgodbi se morata na koncu združiti v eno samo. Pokazati velja na povezave ciljnega načrtovanja z razpoložljivimi viri ter v razmislek vgraditi tudi vizijo umetnika (oziroma prekaljenega ravnatelja ali direktorja), ki zmanjša odtujenost učnih ciljev od učenca ali dela za tekočim trakom od življenja v prostem času ... Na kratko: vse, kar povezuje ciljno podobo stvari z resnico sveta, ki nas obdaja, nam lahko v življenju nemalo koristi.

POTOVANJE PROTI SKLADNOSTI CILJNEGA NAČRTOVANJA Z RAZPOLOŽLJIVIMI VIRI

Znanstveno raziskovanje poteka v nadzorovanem okolju in hipoteza predstavlja cilj, ki ga je treba potrditi ali ovreči. Rezultati raziskovanja so navadno utemeljeni s kar največjo zanesljivostjo, težava pa se pojavi pozneje, ko jih želimo vpeljati v prakso. *»Rezultati eksperimentov so prinesli na površje mnogo mikroteorij – toda rezultatov iz različnih področij pozneje ni bilo lahko združevati,«* pravi Sloboda (1987, Uvod). Pri tem govori o glasbi, a njegova izjava velja tudi na splošno: težave se rade pojavijo, ko

želimo znanstvena spoznanja prenesti v prakso, ki je prav nič ne zanimajo naše težave.

Tudi pri ciljnem načrtovanju je tako: ob združevanju ciljev z viri želimo najprej s temi ali onimi cilji vplivati na te ali one vire; na sliki 3 naj nam puščice predstavljajo vmesne povezovalne dejavnosti.

Slika 3: Ciljno načrtovanje in preprosta povezava ciljev z viri (lastni vir)

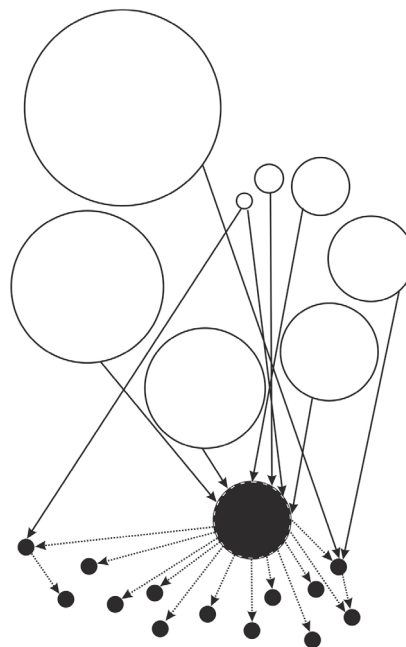
Toda mnogokrat lahko le žalostno ugotovimo, da je nemogoče po znanstveno zamrzniti spremenljivo okolje. »Bolj kot se spreminja, bolj ostaja isto,« pravijo največji pesimisti, kajti viri se nam radi izmikajo in z njimi cilji. Rešitev lahko najdemo v uvedbi hierarhije virov; pri tem najbolj izpostavimo tisti vir ali skupino virov, ki najbolj vpliva na uspeh naših namenov. Prav tako, kot si gospodarska organizacija v tuji državi vzpostavi predstavništvo (da se ni treba vsakemu tujcu obračati, v tujem jeziku in na daljavo, na matično organizacijo tam nekje v daljni državi ...) ali si zunanje ministrstvo, iz istih razlogov, organizira veleposlaništvo ...

Povezovalni člen v območju virov omogoča hkratno povezavo s cilji in drugimi potrebnimi viri, hkrati pa se v dovolj jasni luči prikažejo tudi potrebne dejavnosti, ki lahko pozneje vodijo do kar največjega uspeha. Usklajevanje in preoblikovanje ciljev je nujno: katerega od poprej zastavljenih morda ni mogoče oblikovati po vseh zahtevah izreka SIDRO, na poti do cilja je morda lahko cena človeških ali materialnih virov predraga, včasih tudi ni mogoče jasno izmeriti, ali smo sploh kaj naredili, ali pa nam kdaj preprosto utegne zmanjkati časa. Nasploh naj rešitev ustvarijo vsi tisti (viri), ki jo bodo pozneje uporabljali (dejavnosti);

več vloženega časa in energije v fazi načrtovanja (cilji) pa nam bo pozneje prihranilo prenekatero težavo, ko kljub napakam in pomanjkljivostim »velike slike« nihče nima več moči in volje, še enkrat preurejati že oblikovano (a ne najboljše) rešitev ... Umetnost oblikovanja vizije vključuje tudi umetnost vodenja medčloveških odnosov.

POSŁANSTVO IN VIZIJA RAZVOJA ORGANIZACIJE

S pomočjo povezovalnega člena še uredimo razmerja med poslanstvom in vizijo razvoja organizacije ter s tem zaokrožimo našo zgodbo: po umetniško od spodaj navzgor in po znanstveno od zgoraj navzdol. Poslanstvo organizacije predstavlja zbirko organizacijskih ciljev, mnogokrat postavljeno od zunaj, vizija razvoja organizacije pa pripoveduje, katere premike nameravamo s temi cilji, s pomočjo teh ali onih dejavnosti, ustvariti na področju virov.

Slika 4: Od ciljev do preoblikovanja virov – vpeljava skupnega elementa na področju virov (lastni vir)

UMETNOST USKLAJEVANJA CILJEV IN VIROV

V spomin si priključimo nauk iz sveta umetnosti, ki pravi, da je treba v vsakem trenutku vzdrževati skladnost med cilji, viri in ustreznimi dejavnostmi, ki povezujejo obe področji. Ciljno, torej razumsko, načrtovanje zmora nad vse točno povezati vsak cilj posebej s temi ali onimi viri, toda pri usklajevanju celote je seveda treba prepletati oba pristopa. Umetnostno in razumsko, vire in cilje, vodenje in menedžment ... Vsako zgodbo je treba povedati dvakrat.

VIRI

- Bergant, A. (2011). V dolini tihi. Portret Lojzeta Slaka. 1. program RTV Slovenija. [4. 10. 2011].
- Beuermann, D. (2011). Celostna šola: proces sedmih izzivov. Debora.
- Beuermann, D. et al. (2013). Končno poročilo o spremljavi posodobljenega programa glasba na glasbenih šolah. Zavod RS za šolstvo.
- Glasba (2007). Predmetni izpitni katalog za splošno maturo. Državni izpitni center. Državna predmetna komisija za splošno maturo za glasbo.
- Kuret, P. et al. (2003). Glasba: izobraževalni programi, predmetniki in učni načrti. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo.
- Milčinski, F. (1990). Butalci. Založba Karantanija.
- Platon (1995). Država. Mihelač.
- Sloboda J. A. (1987). The Musical Mind – The cognitive psychology of music. Oxford University Press.
- Zakon o glasbenih šolah (2006). Uradni list RS, št. 81/2006 z dne 31. 7. 2006, str. 8673.

POVZETEK

V pričujočem članku osvetljujemo razmerja med viri in cilji s pomočjo dejavnosti s področja glasbenega izobraževanja in pokažemo, da umetnostni način delovanja poteka od razvoja virov proti doseganju ciljev, razumski pristop pa obratno izhaja iz ciljev in s pomočjo dejavnosti preoblikuje vire. Iz tega izpeljemo model razmerij med poslanstvom in vizijo razvoja organizacije v skladu s potrebo, da je vsako zgodbo treba povedati dvakrat.

Ključne besede: viri, dejavnosti in cilji; poslanstvo in vizija organizacije

ABSTRACT

The relationship between resources and objectives are described in terms of activities in the field of music education. Art mode runs from the development of resources to achieve the objectives, the rational approach in turn derives on the aims and by means of activities transforms resources. Featured is a model of the relationship between mission and vision of the organization, consistent with the need that every story needs to be told twice.

Keywords: resources, activities and objectives, mission and vision of the organization